

CERCETAREA PREVEDERILOR NORMATIVE ASUPRA STATUTULUI JURIDIC AL COMPANIILOR MILITARE PRIVATE

Corina ZACON, doctorandă ULIM

Recenzent: *Vitalie GAMURARI*, doctor în drept, conferențiar universitar

RESEARCH ON NORMATIVE PROVISIONS ON THE LEGAL STATUS OF PRIVATE MILITARY COMPANIES

The herein scientific article keens on relating over the legal norms meant to regulate the status of Private Military and Security Companies. Scientifically speaking, the idea of social responsibility it is a basis for discussion both at national and international level. Thus, by referring to the national arena, majority of Private Military and Security Companies wishes to implement within their practice multiple legal norms, created voluntarily, that would keep in chain, one way or the other, the actions of the military personnel, as well as limit situations where use of force is allowed. However, as much as they are trying, most of these judicial norms are confronting with diverse challenges that allows to create a fake labelling of the above mentioned norms having sole purpose of maintaining a brand within the market place. Should under normal circumstances the assumptions of International Humanitarian Law, articles of Universal Declaration for Human Rights, as well as the rules stipulated within Geneva Convention, follow the same and only purpose, mainly to limit the abuse of armed force by private militaries in grey zones, these particular norms, as well as the surveillance of the military's actions it is quite a challenge, and realistically speaking – it is quite impossible to achieve. This paper, will present two aspects, completely controversial referencing multiple judicial tools and attempts to regulate the status of Private Military and Security Companies, as well as the multiple challenging within International Humanitarian Law when it is needed to put at use those specific tools.

Keywords: *International humanitarian law, Private military Companies, Association, code of conduct, Peacekeeping Operations.*

Această lucrare științifică ține să detalieze prevederile normative asupra statutului juridic a Companiilor Militare și de Securitate Private. În contextul științific, ideea responsabilității este un aspect bine evaluat atât la nivel local cât și cel internațional. Respectiv, menționând arena națională, diverse Companii Militare și de Securitate Private țin să implementeze în activitatea lor norme circumstanțiale, voluntar pregătite care ar regula într-un mod sau altul acțiunile personalului militar precum și situațiile în care se permite recurgerea la forță, dar întâlnesc de astfel un șir de provocări care fac aceste norme să însușească un aspect fals cu prim scop de menținerea reputației pe piața competitivă.

Cuvinte cheie: *drept internațional umanitar, asociația companiilor militare private, responsabilitate, cod de conduită, operațiuni de menținere a păcii.*

Pentru a începe pe o linie generală, în următoarele subdiviziuni vor prezenta și evalua aplicabilitatea prevederilor normative în cadrul inițiativelor regulatorii, care în cazul Companiilor Militare Private și de Securitate sunt identificate de cele mai multe ori sub autoritatea corporativă a responsabilității sociale.

Respectiva analiză vizează caracterul integru al reglementărilor și al noțiunii de responsabilitate corporativă socială ca un concept destul de nou dezvoltat și promovat în cadrul Industriei Militare și de Securitate Privată. Teoretic, respectivul concept de **Responsabilitate Corporativă Socială** poate fi adesea definit ca un concept prin care companiile integrează aspectele sociale și guvernamentale în desfășurarea operațiunilor militare interacționând cu părțile interesate printr-un regim de voluntariat.¹

Obiectivul acestui articol este de a limita discuția asupra subiectului general al Industriei Militare și de Securitate Privată, la acele unelte sau mijloace juridice desemnate cel puțin parțial să fie aplicate asupra furnizării de servicii coercitive în contextul ostilităților. Respectiv, afirmațiile etice susținute de firmele care promovează exclusiv servicii non-coercitive, precum cele în domeniul alimentar, și care nu conțin limbaj specific atribuit serviciilor coercitive, nu constituie obiectul de cercetare al prezentului articol.

Respectiva etalonare de „Coduri de Conduită” reflectă o varietate de inițiative care sunt desemnate distinct ca fiind „coduri de etică”, „regulamente private”, „coduri private de conduită”, „principii voluntare”, prin care aceste inițiative materializate.

Prin sintagma „principii voluntare”, „reglementări independente”, și „coduri de etică” se prezumă ideea Companiilor Militare și de Securitate Private precum că acestea se supun benevol reglementărilor care nu sunt impuse de un subiect public², adică de stat.

De cele mai multe ori, Companiile Militare Private creează noi reglementări în colaborare cu alți actori, mai ales cei non-guvernamentali, cum ar fi ONG-urile, Statele și alte Organizații Guvernamentale. Respectiv, Principiile Voluntare pentru Securitate Drepturilor Omului sunt standarde aplicabile responsabilității sociale corporative din cele mai multe ori în Statele Unite ale Americii, Marea Britanie, Norvegia și de către Organizații Non-Guvernamentale precum și alte companii private.³

Acestea se axează în prim plan pe companii de business care operează în domeniile de extragere și energetică, pe când o bună parte a celorlalte sectoare apla-

1 „Documentul Verde al Comisiei Europene, Promovând o Structură de Lucru Europeană pentru Responsabilitatea Socială Corporativă”, COM (201) 366, paragraful 20, disponibil la: <http://eur-lex.europa.eu>, accesat în 15 Ianuarie 2018.

2 „Un Sondaj Obiectiv asupra Mecanismelor de Instituționalizare a Responsabilității Sociale Corporative în cadrul Organizațiilor de Business” de M. Moraru și F. Francioni, în cadrul articolului *[The Pluridisciplinary Dimension of Corporate Social Responsibility]* din 2007, pagina 201, 203.

3 Articol despre Principiile Voluntare cu privire la Securitate Drepturilor Omului, disponibil la: <http://www.voluntaryprinciples.org>, accesat în 5 Ianuarie 2018.

nează reguli fundamentale în momentul în care aceste companii angajează agenți privați pentru asigurarea securității. Aceste principii sunt elaborate drept Codurile de Conduită a Companiilor Militare Private și de Securitate. Dintre cele mai cunoscute Coduri de Conduită se enumeră și Codul de la Sarajevo pentru Companiile Militare Private, care este de fapt un set de reguli întocmit de Companiile Militare Private în colaborare cu clienții lor, Organizații Non-Guvernamentale și Agenții Guvernamentale (Procesul de la Sarajevo).⁴ Per general, fiind ”privat” prin natura sa, acesta reprezintă cea mai dezvoltată normă voluntară care se axează în prim plan pe Companiile Militare Private.

În scopul de a îmbunătăți calitatea și eficacitatea regulilor de aplicare un proiect bine cunoscut de Cod de Conduită pentru Companiile Militare Private a fost pus în aplicare.⁵ Procesul de participare în acest Cod de Conduită Universal este văzut ca fiind gradual, inițial făcând referință la doar obligațiunile de bază și excepții la companiile de monitorizare externe.⁶ Un astfel de Cod ar trebui să îmbine interesele companiilor, părților interesate, grupurile din societatea civilă și consider că are nevoie să fie implementate la nivel intern. Din punctul meu de vedere, un astfel de Cod reprezintă un remediu împotriva multiplicăției regulilor voluntare, care de fapt creează norme fragmentare, și care e foarte probabil să adopte predictibilitate și condiții competitive egale pentru toți prestatorii de acest gen de servicii.⁷

Subiectul de „Reglementări Private” se rezumă la natura subiectului determinând un plan regulator pentru companiile private. De aceea, acestea definesc Codurile de Conduită ca fiind elaborate pentru uzanța companiilor private individual (coduri individuale), sau pentru uzul asociațiilor companiilor private (coduri în grup). La baza elaborării respectivelor Coduri stă prezumția faptului că Companiilor Militare Private dispun de cunoștințe și informații directe asupra acțiunilor ce urmează a fi întrunite pe teren, și respectiv, sunt capabile de a întocmi reguli adecvate realităților din teren.

Codurile Private totuși au diferite scopuri de aplicare. În primul rând, acesta depinde de natura activității oferite de respectiva Companie Militară Privată. În fapt, denumirea de ”Companii Militare și de Securitate Private” acoperă un spectru foarte amplu. Unele companii, care sunt sub incidența scopului oferit de Companiile de Securitate Private spre exemplu, oferă doar servicii de suport tehnic și managerial pentru o vastă categorie de clienți, care nu sunt neapărat concentrați în sectorul privat și fac parte domeniul transportului sau chiar cel ecologic. Pe de altă parte însă, alte companii, precum este Dyncorp, operează exclusiv în sectorul privat. Din

4 Codul de Conduită de la Sarajevo pentru Companiile Militare Private, disponibil la: <http://www.seesac.org>, accesat în 5 Ianuarie 2018.

5 „Cod de Conduită: Unealtă a normelor cu aplicare individuală pentru Companiile Militare Private” de N. Rosemann, în cadrul Centrului pentru Controlul Democrat al Forțelor Armate, *Lucrare Voluntară* numărul 15 din 2008, pagina 19.

6 Idem, pagina 37, 39.

7 Idem, pagina 24.

acest punct de vedere, distincția dintre Companiile Militare Private și Companiile de Securitate Private și alte businessuri arată foarte simplist. Prin urmare, abordarea este una foarte variată, din cauza că unele Coduri de Conduită vizează din punct de vedere general activitatea Companiilor Militare și de Securitate Private, pe când altele, se concentrează pe obiective specifice, cum ar fi operațiunile militare. Doresc să aduc în vizor, diferitele tipuri de Companii Militare și de Securitate Private, precum și a Codurilor de Conduită, făcând o referință specifică la serviciile coercitive care ar putea implica violarea drepturilor omului și prevederile dreptului internațional umanitar.

La nivelul Codurilor individuale, as vrea să-mi concentrez atenția asupra analizei unor companii private specifice cum sunt: Dyncorp⁸, G4S⁹, Blue Sky/Guardian Security Consultant¹⁰ etc.

La nivel federal, Companiile Militare Private din Regatul Unit care prestează servicii la nivel internațional și satisfac procedurile disciplinare, pot adera la Asociația Britanică a Companiilor Militare și de Securitate Private¹¹ a căror constituire a fost recomandată de Cartea Verde asupra Companiilor Militare și de Securitate Private.¹² La baza edificării acestor entități stă ideea că aceste asociații promovează asigurarea respectului prin suplینirea oportunităților de business pentru companii legale, denigrând entitățile a căror operațiuni contravin legii.

Cu atât mai mult, făcând referință la Preambulul Cartei Verzi asupra Companiilor Militare și de Securitate Private, Asociația are următoarele scopuri:

1. Promovarea și reglementarea intereselor și activităților companiilor și firmelor cu sediul în Regatul Unit care prestează servicii de securitate militară în afara Marii Britanii;
2. Să reprezinte interesele și activitățile companiilor membre în limitele legislației în vigoare.

În aceeași ordine de idei și referindu-ne la legislațiile domestice și Codurile de Conduită Voluntare, contractorii privații sunt obligați să se conformeze cu standardele concrete pentru practicarea și utilizarea forței armate precum și a serviciilor de securitate. Respectivul companii și angajații săi trebuie să satisfacă cerințele calificării profesionale, să nu fie văzuți ca o amenințare asupra securității statului, precum și să aibă un cazier juridic impecabil. Aceste cerințe sunt verificate de procedurile de

8 Vezi, <http://www.dyn-intl.com>, accesat în 5 Ianuarie 2018.

9 Vezi, <http://www.g4s.com>, accesat în 5 Ianuarie 2018.

10 Vezi, <http://BlueSkysc.org>, accesat în 5 Ianuarie 2018. Aparent, Blue Sky a devenit defunct din momentul inițierii acestui articol și până la publicarea lui. Cu toate acestea, Guardian Security Consultant aparent, a copiat cel puțin o parte din responsabilitatea socială corporativă și mecanismele Blue Sky. Dacă ar exista careva dubluri la nivelul patronajului, rămâne neclar în momentul publicării acestui articol.

11 Vezi, <http://www.bapsc.org.uk>, accesat în 5 Ianuarie 2018.

12 Vezi Green Paper pe marginea Companiilor Militare și de Securitate Private, Opțiuni pentru Regulații din 2002, disponibil la <http://www.fco.gov.uk>, accesat în 5 Ianuarie 2010.

licențiere în jurisdicția statului unde prestează servicii sau a statului unde compania este înregistrată.¹³

În vederea licențierii personalului, Codul de Conduită de la Sarajevo prevede completarea întru totul a sesiunii de pregătire, în special ce ține de utilizarea forțelor armate pentru angajații autorizați să poarte arme.¹⁴ Transparența în cadrul activităților este obținută prin obligarea companiilor de a-și înregistra angajații, inclusiv investigațiile personale și incidentele de securitate.

Uniunea Europeană susține că recrutarea angajaților noi este esențială să fie realizată în baza unor criterii obiective, permițând o evaluare corectă a calificărilor profesionale a fiecărui angajat precum și a valorilor sale morale. Respectivul Cod necesită aplanarea procedurilor efective pentru a fi conlucra cu regulile impuse personalului armat.¹⁵

Este la fel de important ca angajații recent recrutați să primească o pregătire de bază, specifică și continuă. În baza prevederilor Codului de Conduită licența se eliberează doar dacă companiile pot demonstra că nu doar ele livrează calitate și încredere, dar și angajații lor prezintă aceleași calități prin programele de antrenament.¹⁶ Urmând aceste reguli, se susține ideea că la baza recrutării se caută personal de înalt calibru și extrem de calificat. Toți cei ce aplică vor fi solicitați pentru a demonstra capacitățile fizice și atitudinea psihologică, precum și să prezinte anumite certificate, în dependență de scopul recrutării.

Precum este bine știut, Companiile Militare și de Securitate Private își promovează serviciile în cercul subiecților de stat, cum ar fi Guvernele, Organizațiile Non-Guvernamentale, Corporațiile Transnaționale și alte entități private. Făcând referință la normele publice și voluntare, aceste angajamente scrise, în mod normal s-ar baza pe principiul libertății contractuale, dar care nu pot fi în același timp împotriva prevederilor normative și a moralității. Anumite norme naționale stabilesc regulile în baza cărora se întocmesc respectivele contracte de recrutare.

Codul de Conduită de la Sarajevo interzice relațiile ilicite între competitori, relațiile între federații și solicită companiilor respingerea contractelor care violează dreptul național sau cel internațional. Respectivul contracte pot deveni obiectul investigațiilor comportamentelor abuzive sau ilegale, precum și sancționarea disciplinară a respectivelor companii. În aceeași ordine de idei, în cadrul Uniunii Europene a fost elaborat un ghid pentru asigurarea competiției loiale între concurenți.¹⁷ Astfel este solicitat să nu fie acceptate contractele care ar implica activități criminale sau

13 |Modele Naționale de Regulare pentru Companiile Militare și de securitate Private și implicațiile pentru o Regulație Internațională ulterioară| de O. Quirico, EUI MWP Articolul de lucru din 2009/25, 2-4, disponibil pe: <http://www.eui.eu>, <http://priv-war.eu>, accesat în 5 Ianuarie 2018.

14 Codul de Conduită de la Sarajevo, art. 2.4

15 Codul de Conduită CoESS/UNI-Europa, art. III-4

16 Codul de Conduită CoESS/UNI-Europa, art. III-5

17 Vezi, <<http://www.css.ba/docs/the%20sarajevo%20client%20guidelines.pdf>, accesat în 18 Ianuarie 2018.

încălcarea drepturilor omului, obligând astfel Companiile Militare Private să nu semneze contractele în care serviciile ce urmează a fi prestate ar afecta balanța militară sau pe cea politică în țara unde serviciile armate sunt realizate.¹⁸

La nivelul Codurilor de Conduită individuale, Sharp End International declară că furnizează doar servicii de pregătire clienților guvernamentali legitimi și organizațiilor legale în cadrul cărora sunt luate în considerație evaluarea riscurilor, aspectul etic, reputația și potențialele probleme juridice înainte de semnarea contractului cu noii clienți.¹⁹

Statele de obicei tind să excludă participarea directă a Companiilor Militare și de Securitate Private în cadrul ostilităților. Recurgerea la forțele armate este permisă oficial în câteva cazuri în particular. La modul general, portul și folosirea armelor este autorizat pentru o categorie foarte restrânsă de activități care sunt subiectul sistemului de licențiere și sunt permise anumitor indivizi având un curs de pregătire pentru folosirea armelor. În afara acestor limite, utilizarea armelor de foc constituie o infracțiune cu excepția cazurilor de apărare.

Pentru că limitarea dură a utilizării armelor de foc este inacceptabilă pentru majoritatea Companiilor Militare și de Securitate Private, Proiectul Comun al Codurilor de Conduită permite recurgerea la forța armată doar în cazurile de apărare.²⁰ Codul de Conduită de la Sarajevo alături de alte doctrine juridice insistă asupra faptului ca Companiile Militare și de Securitate Private să aprovizioneze servicii de apărare, interzicând participarea Companiilor Private în activități ce sunt de competența exclusivă a forței armate a statului.

În consecință, forțele armate ar trebui să fie folosite doar în situațiile de strictă necesitate, direct proporțional cu amenințarea și în strictă concordanță cu regulile obiective de recrutare. La fel este recomandat activitatea Companiilor Militare să fie în strictă concordanță cu practicile internaționale, în particular: Principiile Uniunii Europene pentru Folosirea Forței și a Armelor de Foc de către Oficialii Aparatul Coercitiv și Codul de Conduită al Națiunilor Unite pentru Oficialii Aparatului Juridic Executiv.²¹ La fel, Codul de Conduită de la Sarajevo a dezvoltat Regulamentul Procedurilor de Operațiune pentru:

- a) portul, stocarea, menținerea, patronajul și înregistrarea armelor de foc;
- b) metodele de siguranță pentru încărcarea și descărcarea armelor de foc.

De cele mai multe ori Companiile Militare și de Securitate Private care potențial urmează a fi implicate în ostilități, trebuie să stabilească cu clienți săi regulile de angajare în cadrul ostilităților, pentru a minimaliza numărul persoanelor afectate precum și a distrugerilor, menținând însă dreptul individual la apărare. Companiile respective sunt obligate să controleze și să poarte responsabilitate pentru armele de foc și munițiile utilizate de către angajații lor. Conform doctrinei de specialitate, doar

18 Preambului BAPSC, art. 4-5,7.

19 Vezi, <http://www.controlrisks.com/default.aspx?page=7>, accesat în 18 Ianuarie 2018.

20 Vezi, Rosemann (citată mai sus) 30-1.

21 Vezi, <http://www.voluntaryprinciples.org>, accesat în 20 Ianuarie 2018.

armele adecvate, specifice militarilor implicați în domeniul de securitate și aparatul administrativ au dreptul de a întreprinde acțiuni de forță, pe când Companiile Militare și de Securitate Private sunt obligate să se abțină de la folosirea armelor ilicite, în special cele toxice, chimice și cele ce au efect de lungă durată, în special cele vizate de Convenția asupra Armelor Chimice.²² Aceste norme internaționale obligă Companiile Militare Private să se resemneze la regulile de folosință a forței, definite de legile din Irak precum și normele internaționale asupra conflictului armat, asigurând faptul că personalul recrutat este foarte bine pregătit și cunoaște foarte bine respectivele reglementări.²³ Astfel, guvernelor le este interzis aprovizionarea Companiilor Militare și de Securitate Private cu echipament letal care ar putea afecta drepturile universale ale omului.

Inițiativele juridice implementate în Industria Privată a Forțelor Armate presupun că existența Codurilor de Conduită menționate în capitolul anterior ar menționa și obligațiuni juridice, care în mod formal nu ar fi necesar sau posibil de a fi respectate. Un exemplu adecvat ar fi Tratatul Internațional cu privire la Drepturile Omului. Obligațiunile alternative, cum ar fi clauzele dreptului natural care în mod normal și formal ar fi obligatorii de respectat, potențial ar putea fi dificil de implementat din cauza sistemului juridic din zonele de conflict în care Companiile Militare și de Securitate Private activează de obicei.

Cu toate acestea, implementarea obligațiilor adiționale în prevederile Codurilor de Conduită ar fi credibile și efective doar dacă sunt axate pe responsabilitatea Companiilor recrutate, fiind în mod adițional interdependente de un mecanism juridic de implementare adițional.²⁴ Un Cod de Conduită nu poate fi efectiv dacă ambele acte de aderare la un cod și respectarea prevederilor aceluiași cod se petrec în mod voluntar, iar ilegalitățile rămân fără consecințe. În acest sens, reglementarea juridică ar presupune că entitatea recrutată ar risca să își distrugă reputația dacă nu respectă normele impuse de respectivul Cod de Conduită. Cu toate acestea, dacă Companiile ar aplica prevederile Codurilor de Conduită în contractele încheiate cu Clienții lor, ar însemna că respectivele firme ar risca penalități contractuale adiționale care nu sunt de ordin juridic național în baza consecințelor survenite.

Din punct de vedere formal, în prezent Asociația Internațională a Operațiunilor de Menținere a Păcii, promovează un model foarte diferit cu o procedură oarecum controversată a "Mecanismelor Juridice de Executare". Făcând referință la implementarea juridică externă, respectiva Asociație amenință cu excluderea membrilor aderenti

22 Preambulul BAPSC, art. 1

23 Codul de Conduită PSCAI, art. 48 (f)

24 Sintagma "mechanism juridic de implementare" folosit în acest capitol vizează un aspect mai detaliat al sensului [legal implementabil]. L-am folosit pentru a referi metodele de obligare și supraveghere a unei norme juridice. În aceeași ordine de idei, chiar dacă Codurile de Conduită nu menționează în mod formal nici un mechanism juridic de implementare, executarea va fi efectuată prin presiunea pieței precum și a opiniei publice.

care refuză sau accidental nu pot respecta prevederile juridice a Codurilor.²⁵ Codurile de Conduită implementează așa numitele ”Mecanisme Juridice de Executare în cadrul Asociației internaționale de Menținere a Păcii”, care este un sistem prin care persoanele terțe pot depune plângeri. Acest mecanism permite oricărei persoane să înainteze o plângere în formă scrisă împotriva oricărui membru al Asociației Internaționale pentru ilegalități și nerespectarea Codului de Conduită implementat de Asociația Internațională a Operațiunilor de Menținere a Păcii.²⁶

În mod adițional, Mecanismul juridic de Executare promovează un proces care nu este juridic implementat, prin care Comitetul Standardelor Asociației Internaționale a Operațiunilor de Menținere a Păcii adresează plângeri împotriva oricărei Companii Membre. Acest Comitet este alcătuit din membri meritorii, iar plângerile survenite sunt analizate de Ofițerul Șef desemnat de Asociație, inițial investigat de un Complet format din trei membri a Forței Armate și nefiind membri a companiilor împotriva cărora plângerile sunt adresate. În mod alternativ, respectivele documente sunt transmise întregului Comitet pentru revizuire și investigare. În cazul în care aceste plângeri sunt declinate de Forța Armată, decizia acestuia poate fi atacată prin apel de persoanele nemulțumite. Ulterior, întregul Comitet investighează documentul scris și analizează sancțiunile potențiale sau ajung la decizia de a respinge plângerea.

În cadrul sancțiunilor implementate de către Comitetul Standardelor se numără: probațiunea, excluderea din Asociația Internațională sau alte măsuri disciplinare. Sancțiunile care se presupuse de a fi diferite decât suspendarea sau excluderea, urmează a fi monitorizate de Comitetul de Supraveghere. Decizia de a exclude un membru poate fi obiectul unui apel, fiind posibil ratificată de Consiliul Asociației și de Comitetul Executiv al Asociației. În urma ratificării, membrul în discuție poate fi re-investigat sau chiar re-admis în componența Asociației după o durată de șase luni. În timp ce toate alegerile făcute de persoana nemulțumită constituie informație publică, toate deciziile luate de Asociație sunt confidențiale fără oportunitatea de a permite membrului de a pune la îndoială concluzia finală sau de a cere careva lămuriri.

O slăbiciune crucială a acestui mecanism juridic de implementare, este faptul că în cazul în care membrul Asociației împotriva căruia este adresată o plângere se retrage din Asociație, fie înaintea plângerii sau în timpul investigației nu poate fi subiectul unui proces și respectiv având oportunitatea de a evita o „despărțire cu zgomotoasă”, care de fapt reprezintă cea mai solidă unealtă de executare juridică la dispoziția Asociației.

Referindu-ne la primul incident de acest gen când compania Blackwater a fost amenințată cu excluderea din Asociație, aceasta și-a retras apartenența în timpul investigației și a cauzat întârzieri neevitabile întregului proces de sancționare. În această ordine de idei, singura afirmație publică făcută de Asociație a fost faptul că Blackwater

25 Vezi, http://bapsc.org.uk/membership-membership_criteria.asp, accesat în 20 Ianuarie 2018.

26 “Mecanisme Juridice de Executare a Asociației Internaționale pentru Operațiunile de Menținere a Păcii”, paragraful 11, disponibil la: <http://ipoaworld.org/eng/compliance02eng.html>, accesat în 20 Ianuarie 2018.

a fost o companie cu o poziție bună înainte de a se retrage din Asociație.²⁷ Mai mult ca atât, a fost evidențiat faptul că Mecanismele Juridice de Executare nu obligă membrii împotriva cărora sunt înregistrate plângeri să răspundă sau să reacționeze prin prezentarea unei apărări sau opinii la alegațiile înregistrate menționând o oarecare ilegalitate.

Un alt aspect crucial care confirmă distincția Industriei Companiilor Militare și de Securitate Private de celelalte industrii este dificultatea de a monitoriza efectiv acțiunile angajaților militari a Companiilor Private. În prim plan, monitorizarea acțiunilor în zone de conflict este extrem de dificilă și variază în funcție de serviciul adus de angajat. Ar fi mult mai ușor de a monitoriza acțiunile militarilor într-o zonă mică și restrânsă, în grupuri, cum ar fi în circumstanțele serviciilor de detenție oferite de lucrătorii Companiile Militare și de Securitate Private. În cazul în care acești indivizi oferă servicii de securitate mobilă pe un teren nedelimitat, supravegherea lor devine practic imposibil.

Respectiv, povara financiară de a asigura o monitorizare efectivă ar putea pur și simplu deveni mult prea înaltă, în special în cadrul operațiunilor mici. În prezent, aflându-ne în circumstanțe extrem de competitive, în care clienții sunt pro valorilor și drepturilor omului, prețul operațiunilor este delimitat în afara terenului pieței.

Nu în ultimul rând, aș dori să analizăm problema monitorizării militarilor per se: o monitorizare a personalului militar care este fluctuant din punct de vedere a cadrelor recrutate care complică în mod indiscutabil supravegherea acțiunilor lor, aceștia fiind recrutați de alte companii private care mobilizează cadrele militare în regiuni geografice îndepărtate, iar alegațiile plângerilor ar deveni foarte greu de analizat în absența controlului teritorial efectiv.

În aceeași ordine de idei, este un trend curent pentru angajații Companiilor Militare și de Securitate Private să fie recrutați de entitățile care nu stabilesc limite de control, din cauza fie a fricii de responsabilitate sau din simplul motiv de a înregistra o înaltă securitate a proiectului în desfășurare. În industria Companiilor Militare și de Securitate Privată obiectivele cheie a Codurilor de Conduită depășesc tradiționalul concept al dreptului muncii pentru a muta responsabilitatea ilegalităților comise în domeniul apărării drepturilor omului și respectării dreptului internațional umanitar asupra persoanelor terțe. La fel, în situațiile unde Codurile de Conduită încorporează prevederile drepturilor omului precum și a dreptului internațional umanitar există un risc deosebit de mare că personalul Companiilor Militare și de Securitate Private nu vor raporta abuzurile înregistrate din cauza fricii de a pierde proiecte sau de a degrada reputația firmei.²⁸

Nu poate fi negată existența a multiple Coduri de Conduită, însă, în urma cercetării acestea pot a fi divizate în două grupuri: federative și individuale. Din punct de

27 Afirmările Asociației Internaționale pentru „Operațiunile de Menținere a Păcii, referitor la Statutul de Membru a Companiei Blackwater USA”, disponibil la: <http://www.ipoaworld.org/eng/press/131-20071012blackwatermembershipwithdrawal.html>, accesat în 20 Ianuarie 2018.

28 „Codurile de Conduită Corporative și Schemele de etalonare a Produselor” de R.J. Liubicic, din 1998, Jurnalul Internațional de Drept și Politică, p. 139.

vedere a categoriei federale, codurile sunt create de Companii Militare și de Securitate Private la nivel internațional, regional și național. Astfel urmărind scopul de a oferi companiilor cu activitate licită oportunități de business și excluzând corporațiile care nu se resemnează cu regulile implementate. Codurile individuale sunt elaborate în mod autonom de companii independente care ar trebui să încorporeze normele juridice naționale și internaționale, în cazul în care compania respectivă face aderență la regulamentul național. Per total, Codurile de Conduită private țin să facă referință la regulile voluntare, naționale și internaționale interdependente în scopul licențierii, elaborării contractelor, a serviciilor și pentru recurgerea la forță, adăugând norme complementare.

Cât despre regimul de licențiere, transparența este implementată din punctul de vedere a corporațiilor raportat la personalul lor. Companiile Militare Private sunt obligate să divulge informații la cerința guvernului, referitor la statutul lor și a angajaților lor pentru a obține licența care le-ar oferi dreptul de a practica. Scopul este de a recunoaște legalitatea companiilor și aptitudinile angajaților lor. Transparența este esențială în scopul prevenirii traficului de arme, bunuri militare riscante, tehnologii de dubla-uzanță, precum și recurgerea la forța armată. O dată ce acceptă implicarea, Companiile Militare și de Securitate Private ar trebui să negocieze foarte riguros asupra subiecților selectați pentru a practica activitățile legale, iar contractele trebuie să fie negociate prin prisma necesităților clienților, dar care totuși trebuie să fie în strictă conformitate cu principiile competiției loiale și să nu contravină cu prevederile normative naționale și internaționale în vigoare.

Specificul serviciilor prestate este regulat printr-o constantă referință la instrumentele dreptului internațional umanitar, în particular a Convențiilor de la Geneva, Declarația Universală a Drepturilor Omului etc. O atenție specială este oferită protecția vieții, integrității fizice, egalității, lipsa de discriminare, liberei circulație și libertății de asociere. Companiile Militare Private și angajații lor sunt așteptați să respecte nu doar normele domestice, dar și prevederile dreptului internațional, precum și să promoveze dezvoltarea normelor adecvate în jurisdicțiile unde drepturile fundamentale nu cunosc o amplă recunoaștere.

În aceeași schemă, recurgerea la forța armată este permisă în circumstanțe foarte stricte, în scopuri de apărare și în situații direct proporționale cu amenințările. Principiile Națiunilor Unite cu privire la Folosirea Forței și a Armelor de Foc de către Oficialii Aparatului Administrativ și Codul de Conduită a Națiunilor Unite pentru Oficialii Aparatului Executoriu prevăd un ghid esențial în această specialitate.

Tehnic vorbind, contextul Codurilor de Conduită private este deseori foarte vag, de aceea, în cele mai multe cazuri apar probleme de interpretare. În realitate, este menționat existența unui regulament public și voluntar care nu specifică în ce măsură normele componente se referă la aplicarea acestora asupra Companiilor și personalului militar. Din punctul meu de vedere, în conformitate cu regulile internaționale, în special Dreptul Internațional Umanitar, aplicarea acestor norme la actorii non-statali este foarte controversată, deoarece în unele situații specifice, este foarte dificil de a elucida contextul regulilor prevăzute de Codurile de Conduită.

Punând în discuție resursele de executare, apar imediat diferențele majore în cadrul celor două grupuri de Coduri de Conduită, pe când Preambulul doctrinelor internaționale nu conțin careva mecanisme specifice, celelalte doctrine prevăd în mod elaborativ mecanisme de executare mai lejere.

Sunt numeroase provocări care rămân active pentru executarea la nivelul pieței. În urma analizei presupun că Industria Companiile Militare și de Securitate Private nu fac față unui standard de piață competitiv. Respectiv, dacă clienții se confruntă cu o piață a vânzărilor de servicii, unde alternativa este redusă de la nivelul minim la inexistent, firmele private militare scapă cu un set minim de obligații. Pentru o exemplificare adecvată, să facem referință la incidentul armat din Piața Nisoor din Irak, unde companiile militare private au dezvoltat acțiuni care ar fi fost împotriva drepturilor omului și prevederilor dreptului internațional umanitar, în urma cărora s-a constatat prin opinia publică că abuzul acestor companii este în plină ascensiune. Chiar dacă îngrijorările respective sunt înaintate mai departe, spre exemplu dacă clientul este în strânsă conexiune cu acțiunile ilegale, efectul dorit va fi atins doar dacă clientului îi pasă de propria reputație, care din păcate este o situație foarte rar întâlnită.

Multiple îngrijorări asupra lipsei de informație rămân active, precum și dificultatea de a monitoriza acțiunile personalului militar în zonele de conflict. Astfel, consider că inițiativele de a crea o legătură dintre firmele militare private și prevederile Codurilor de Conduită în vederea respectării și aplicării dreptului internațional umanitar sunt lovite de contradicții drastice în domeniul supus cercetării.